

Betreft: inspraak “ontwerp Omgevingsvisie Aalten 2040”

De Stichting tot Behoud van de Wenninkmolen te Lintelo spreekt haar zorgen uit over de minimale aandacht voor windmolens in de Omgevingsvisie Aalten 2040.

De Stichting heeft als doelen in haar statuten:

1. De instandhouding en exploitatie van de Wenninkmolen en voorts al hetgeen met een of ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woord
2. Het bijeenbrengen en uitdragen van kennis over de Wenninkmolen als beeldbepalend en cultuurhistorisch industrieel monument en het in gebruik houden van de molen

Uit hoofde van de doelstellingen zijn wij als bestuur verplicht de belangen van de molen, in relatie tot het vaststellen van de Omgevingsvisie 2040 naar voren te brengen.

De belangen betreffen de vrije windvang zoals in de ruimtelijke plannen “Landelijk Gebied 2015” en “Kern Lintelo 2008” is vastgelegd, maar zeker ook het beeldbepalende zicht op de molen in het Lintelo’s landschap.

Op 29 januari 2026 heeft u van ons een zienswijze ontvangen op het Voorontwerp Omgevingsvisie”. Zoals wij daarin hebben aangegeven ontbreekt daar in par. 1.2.1 het kenmerk dat in Lintelo de Wenninkmolen een beeldbepalend industrieel rijksmonument is.

Ook hebben wij onze zorgen geuit over de zichtbaarheid / belevingswaarde en de molenbiotoop van de Wenninkmolen vanwege recente ontwikkelingen.

Bovengenoemde punten zien wij niet terug in de bijhorende Bijlage 2 van het ontwerp Omgevingsvisie Aalten 2024.

Deze zorgen **zijn** intussen alleen maar toegenomen doordat onlangs een BOPA vergunning door de Gemeente is verstrekt waartegen wij bezwaar hebben moeten aan tekenen.

Met het lezen van het ontwerp Omgevingsvisie Aalten 2024 zijn onze zorgen onverminderd groot, dan wel groter geworden:

1. Het woord “molen” komt niet éénmaal voor in de Omgevingsvisie.
2. In paragraaf 2.7.12 wordt in 2 specifieke alinea’s geschreven over “de Gemeente zet in op behoud en versterking van cultureel erfgoed” en “de Gemeente zet daarnaast in op het actief zichtbaar en beleefbaar maken van erfgoed.” Dit zijn mooie woorden, maar wel zeer algemeen omschreven.
3. In paragraaf 4.14 Lintelo vinden we geen enkele verwijzing naar landschapsbeleving en de zichtbaarheid van de Wenninkmolen.

Een windmolen werd gebouwd in een gebied met een open landschap om voldoende windvang te hebben. Ook het vrije zicht op de molen was van belang voor de mensen in de omgeving van de molen. Zij konden dan zien of de molenaar aan het werk was of een langere rustperiode had. Tevens werd ook vreugd en verdriet middels de wiekstanden kenbaar gemaakt.

Tot ca 1950 waren er binnen een straal van 400 m¹ maar ca 12 erven met gebouwen. Hogere begroeiing was er ook minimaal. In 2025 is het open landschap rondom de molen tot ca 26% gereduceerd. In mei 2026 heeft de Gemeente een BOPA vergunning verleend waardoor nog eens 1/5 deel van het resterende open landschap bij de Wenninkmolen wordt afgenomen.

Wij wijzen de Gemeenteraad op de volgende wetgeving en aanvullende informatie en verzoeken u bij de vaststelling van de Omgevingsvisie Aalten 2040 en bij het opstellen van het Omgevingsplan rekening te houden.:

1. In art. 5.130 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (onderdeel van de Omgevingswet) is opgenomen dat gemeenten in hun omgevingsplan regels moeten opnemen ter bescherming van de omgeving van monumenten gericht op bescherming, toekomst het

functioneren van monumenten. Specifiek wordt in de toelichting de molenbiotoop genoemd. De basis voor deze regels ligt in de ambities die een gemeente formuleert in de Omgevingsvisie. Daarin moet zij opnemen dat ze het belangrijk vindt om de omgeving van monumenten en specifiek molens te beschermen met het oog op de toekomst en het functioneren van die monumenten. Hieronder de tekst van lid 2 onder d met in het rood de passage over de molen.

- Deze bepaling implementeert, net als onderdeel a, [artikel 4](#) van het verdrag van Granada en moet om die reden in samenhang met dat onderdeel worden gezien. Onderdeel 1° vraagt gemeenten om in het omgevingsplan regels te stellen om aantasting van de omgeving van (voor)beschermde monumenten te voorkomen. Het gaat bij dit onderdeel niet zozeer om het voorkomen van de aantasting van de omgeving op zich, maar om een aantasting van de omgeving van een (voor)beschermde monument die dat monument ontsiert of beschadigt. Het verrichten van activiteiten of de aanwezigheid van een (bouw)werk in de omgeving van een monument kan bijvoorbeeld het aanzicht en de waardering van dat monument negatief beïnvloeden. **Daarnaast kan de omgeving van een monument ook van invloed zijn op de instandhouding of het functioneren van een monument. Zo is (de bebouwing of beplanting in) de omgeving van een molen van invloed op de windvang van een molen. Een molen die niet kan functioneren omdat deze onvoldoende wind vangt, heeft een veel groter risico om te vervallen.**
- Deze beschermende regels vormen het complement van de regels ter bescherming van de monumenten zelf. Hoewel de lokale situatie en de aard van het monument bepalend zullen zijn voor de vraag wat er in dit verband onder de omgeving moet worden verstaan, zal het in zijn algemeenheid gaan om de directe omgeving van het monument. Het voorkomen van aantasting van de omgeving van beschermde monumenten wordt van oudsher niet via de vergunningplicht voor het wijzigen van een monument geborgd. Voorheen vond deze bescherming plaats via (regels van) het bestemmingsplan en welstandscriteria.
- In het geval een provincie een provinciaal monument beschermt door een direct werkende regel in de omgevingsverordening of voorbeschermt door het nemen van een voorbereidingsbesluit als bedoeld in [artikel 4.15](#) van de wet, zal de provincie de desbetreffende gemeenteraad ook met een instructieregel of instructiebesluit moeten verzoeken om rekening te houden met het voorkomen van aantasting van de omgeving van dat monument. Dit vloeit voort uit het Verdrag van Granada.
- Naast het voorkomen van achteruitgang heeft het opwaarderen van de omgeving van een (voor)beschermde monument een positieve invloed op de waardering en beleving van beschermd cultureel erfgoed. [Artikel 7](#) van het verdrag van Granada verplicht daarom ook tot maatregelen om het «leefmilieu» in de directe omgeving van beschermde monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten en beschermde cultuurlandschappen te verbeteren. Het gaat daarbij vooral om de kwaliteit van de (inrichting van de) openbare ruimte.

2. Het verdrag van Faro dient ook genoemd te worden. Dit verdrag is in 2024 door Nederland ondertekend. Daarin wordt gesteld dat erfgoed pas waarde krijgt door de mensen die zich ermee verbonden voelen. Dat is bij molens bij uitstek het geval. Zonder de 'erfgoedgemeenschap' rondom een molen staat hij stil en vervalt hij. Het verdrag ondersteunt beleid dat deze groepen stimuleert en helpt te behouden. Daarnaast voelen mensen zich verbonden aan de molen door het beeldbepalende karakter wat zij hebben op het stads- of dorpsgezicht. Een molen is bij uitstek een landschappelijk baken wat het verdient om gezien te worden. Het Verdrag van Faro kijkt ook nadrukkelijk naar het ambacht, de verhalen en het gebruik van het erfgoed. Het ambacht van molenaar is opgenomen op de UNESCO-lijst voor immaterieel erfgoed. Voor uitoefening van het ambacht is een goede windvang onontbeerlijk.
3. De provincie Gelderland heeft van oudsher al regelgeving opgenomen ter bescherming van molens en de molenbiotoop. De provincie beschouwt molens als 'een onlosmakelijk onderdeel van de regionale identiteit, het cultuurhistorisch erfgoed en het landschap'. Omdat een traditionele molen alleen kan blijven bestaan als hij voldoende wind kan vangen beschermt de provincie de biotoop via de Provinciale Omgevingsverordening. Tevens heeft zij twee keer onderzoek laten doen naar alle molenbiotopen in de provincie; in 2009 en 2024. Dit geeft het belang aan wat de provincie hecht aan de molenbiotopen.
4. Uitleg over het belang van de molenbiotoop: [20240127_PUB_Pamflet molenbiotoop.pdf](#)
5. Uitleg over de biotoopformules [PowerPoint-presentatie](#)

Samengevat verzoeken wij de Gemeenteraad in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan expliciet op te nemen dat:

1. de Gemeente behoud en versterking van cultureel erfgoed als prioriteit stelt en dat nieuwe ontwikkelingen nabij molens geen enkele nadelige invloed mogen hebben op de windvang, zichtbaarheid en beeldbepalend karakter van molens
2. de regels van de molenbiotoop van toepassing blijven voor zowel bebouwing en beplanting
3. de Gemeente zichtbaar en beleefbaar maken van erfgoed voorop stelt en daarbij dus ook actief de regels van de molenbiotoop handhaaft, zowel in openbaar als particulier gebied
4. bij elke ontwikkeling binnen de molenbiotoop vooraf een advies bij de beheerder van de molen inwint en dit advies zwaarwegend in besluitvorming mee neemt.

Het bestuur van de Stichting tot Behoud van de Wenninkmolen te Lintelo.

info@wenninkmolen.nl

www.wenninkmolen.nl

tel 0543-461274